

2017-05-18
U2017/02404/F**Utbildningsdepartementet**Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 StockholmForskningsrådet för hälsa, arbetsliv
och välfärd
Box 894
101 37 StockholmForskningsrådet för miljö, areella
näringar och samhällsbyggande
Box 1206
111 82 Stockholm

Uppdrag att inrätta nationella forskningsprogram

Regeringens beslut

Regeringen ger Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande i uppdrag att inom de områden som regeringen i särskild ordning bestämmer inrätta tioåriga nationella forskningsprogram som kan bidra till att möta olika samhällsutmaningar. För varje nationellt forskningsprogram bör en programkommitté bildas i vilken relevanta forskningsfinansiärer ingår. Arbetet med varje program ska omfatta utformningen av en koordinerande och strategisk forskningsagenda som för varje program tas fram gemensamt av ansvariga finansiärer.

De myndigheter som kommer att ansvara för de nationella forskningsprogrammen ska genomföra uppföljningar av programmen och presentera dem i enhetlig form. Uppdragen ska redovisas årligen senast den 1 mars till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet med kopia till Miljö- och energidepartementet, Socialdepartementet, Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet).

Bakgrund

De statliga forskningsfinansiärerna har i sitt gemensamma underlag till den forskningspolitiska propositionen föreslagit att nationella forskningsprogram etableras (U2015/05147/F). I den forskningspolitiska propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt

konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) aviserade regeringen att den avsåg att inrätta de nationella forskningsprogram som de statliga forskningsfinansiärerna föreslagit. Nationella forskningsprogram förväntas skapa kraftfulla synergier mellan olika aktörer som kompletterar varandra vad gäller kunskap, kompetens och uppdrag. Forskningsprogrammen förväntas också skapa förutsättningar för tvärvetenskaplig och tvärssektoriell samverkan. De kan även verka som en plattform för pågående forskning inom ett område. Nationella forskningsprogram förväntas utgöra en naturlig länk till internationella forskningsprogram och förstärka det svenska deltagandet i de europeiska programmen.

De nationella forskningsprogrammen kommer, tillsammans med de befintliga strategiska forskningsområdena och strategiska innovationsområden samt de nyinrättade samverkansprogrammen, att utgöra kompletterande delar i ett kraftfullt forsknings- och innovationssystem för ökad svensk konkurrenskraft och hantering av de stora samhällsutmaningarna.

Närmare om uppdraget

För att de nationella forskningsprogrammen ska ha långsiktiga planeringsförutsättningar kommer programmen vara tioåriga. Varje nationellt forskningsprogram bör ha en programkommitté som under ansvarig myndighets ledning kan bistå forskningsfinansiären med utformning, genomförande och regelbunden uppdatering av den strategiska forskningsagendan. I programkommittén ska berörda forskningsfinansiärer ingå. Även andra finansiärer än statliga forskningsfinansiärer bör kunna knytas till programkommittén. Till kommittén kan knytas rådgivande grupper med bred kompetens att bedöma samhällets kunskapsbehov inom respektive utmaning och nationellt forskningsprogram. Programmen ska drivas utifrån en strategisk forskningsagenda som tas fram för vart och ett av programmen av den ansvariga finansiären i samråd med de andra berörda finansiärerna. Den strategiska forskningsagendan bör redovisa både gemensamma och befintliga satsningar och program hos forskningsfinansiärerna, och kan när så är lämpligt inkludera utveckling och innovation. Programmen kan initiera forskning inom identifierade och prioriterade kunskapsluckor. Programmen bör anpassas och utformas till de olika forskningsområdenas förutsättningar och bedrivs i flexibla former. Finansiärerna utgår i sitt arbete inom de nationella forskningsprogrammen från sina befintliga underlag och analys inom respektive myndighets

verksamhetsområde där så är lämpligt. De nationella forskningsprogrammen ska bidra till en ökad forskningsanknytning av den högre utbildningen och bör även bidra till jämställdhet och till att öka forskningsresultatens genomslag i samhället i form av utveckling, kunskapsuppbyggnad, evidensbaserad politik och förvaltning. Programmen förväntas utgöra en naturlig länk till internationella forskningsprogram, exempelvis i s.k. Joint Programming Initiatives.

Programmen bör utvärderas med jämna mellanrum och kontinuerligt följas upp. Regeringen avser därför att initiera framtida utvärderingar medan uppföljningar genomförs av myndigheterna i enlighet med detta uppdrag.

På regeringens vägnar

Helene Hellmark Knutsson

Elin Swedenborg

Kopia till

Statsrådsberedningen

Justitiedepartementet/KRIM

Utrikesdepartementet/IU

Försvarsdepartementet/MFU

Socialdepartementet/SAM

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/UH, S, GV

Miljö- och energidepartementet/MM, KL, EE

Näringsdepartementet/IFK, BT, NV

Kulturdepartementet/KL

Arbetsmarknadsdepartementet/ARM

Verket för innovationssystem

Statens energimyndighet